

Landzonetilladelse og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 18

Adresse: Gyden 19, Fynshav, 6440 Augustenborg
Matrikel nr. 57, Almsted, Notmark

Afgørelse

Der gives landzonetilladelse til at opføre et drivhus på 8,4 m² og til at lovliggøre et udhus på 19 m² og overdækning på 12 m² i henhold til § 35 stk. 1 i planloven¹ om opførelse af ny bebyggelse i landzone.

Der gives samtidig dispensation fra Fortidsmindebeskyttelseslinjen i henhold til § 18 og § 65 i naturbeskyttelsesloven.²

Tilladelsen bliver offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside www.sonderborgkommune.dk under "Høringer" den 4. februar 2026. Du må ikke udnytte tilladelsen, før klagefristen er udløbet den 4. marts 2026 kl. 23.59 (se klagevejledning på sidste side).

Hvis kommunen modtager klager over afgørelsen, må landzonetilladelsen og dispensationen ikke udnyttes, før klagenævnet har afgjort sagen. Modtager vi en klage, får du besked med det samme. Hører du ikke fra os efter klagefristens udløb, har vi ikke modtaget klager.

Du skal være opmærksom på, at denne afgørelse kun er givet i forhold til planloven og naturbeskyttelsesloven. Landzonetilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 5 år den er meddelt og dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 3 år efter, at den er meddelt.

Begrundelse for afgørelsen

Ejendommen ligger overfor en skole og et parcelhuskvarter i udkanten af byen Fynshav. Kommunen vurderer, at det ansøgte, trods placeringen uden for den sædvanlige tilknytning til ejendommens bebyggelse, kan tillades, idet

Byg og Bolig

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 40 82

Byg-bolig@sonderborg.dk
sonderborgkommune.dk

¹ LBK nr. 572 af 29/05/2024 – Bekendtgørelse af lov om planlægning
² LBK nr. 1392 af 04/10/2022 – Lov om naturbeskyttelse
Vers. 3.7 af 22/12/2025 tamd

placeringen ikke vurderes at medføre en væsentlig påvirkning af landskabet. Bygningernes omfang og udformning vurderes at være af underordnet betydning for oplevelsen af det åbne land, da de ligger inden for ejendommens haveanlæg.

Kommunen vurderer i den konkrete sag, at det ansøgte har en udformning, placering og anvendelse, der gør, at projektet ikke er i strid med kommunens praksis og de hensyn vi som myndighed skal varetage.

Sønderborg Kommune vurderer desuden, at bygningerne ikke tilsidesætter de interesser, der skal varetages med bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 18, idet bygningerne ikke vil give nogen nævneværdige ændringer for indsyn til og udsynet fra fortidsmindet, hvorpå der er beskyttelseslinje omkring.

Tilladelsen er givet på betingelse af, at det ansøgte projekt udføres i overensstemmelse med:

- Projektmateriale af den 21. november 2025 med tilhørende beskrivelse og supplerende oplysninger af 12. december 2025.

Redegørelse for det ansøgte projekt

Du har søgt om landzonetilladelse og dispensation til at opføre et drivhus på 8,4 m² og til at lovliggøre et udhus på 19 m² og en overdækning på 12 m², på ejendommen som ligger på adressen Gyden 19, Fynshav, 6440 Augustenborg.

Oversigtskort som viser ejendommen – matr.nr. 57, Almsted, Notmark og fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Drivhuset skal placeres 2,5 m fra skel ud mod åben mark ved siden af et udhus. Det sekskantede drivhus bliver ca. 8,4 m² med en kiphøjde på 2,42 m og en sidehøjde på 1,8 m. Materialer vil være glas i aluminiumsramme.

Udhuset på 13 m² er placeret ca. 30 m fra beboelsen og har målene:

Bredde 3 m

Længde 4,3 m

Højde 3 m faldende til 1,9 m

Overdækningen på 12 m² er placeret op ad eksisterende udhus og har målene:

Bredde 3 m

Længde 4 m

Højde 2,5 m

Situationsplan - Placering af drivhus markeret med rød prik. Udhus og overdækning markeret med røde kasser.

Lovgrundlag

Ejendommen ligger i landzone og fortidsmindebeskyttelseslinje og din ansøgning om at opføre et drivhus på 8,4 m² og til at lovliggøre et udhus på 19 m² og overdækning på 12 m² kræver tilladelse efter bestemmelserne i planlovens § 35, stk. 1 og naturbeskyttelseslovens § 18 og § 65 i naturbeskyttelsesloven. Drivhus og udhus kræver landzonetilladelse, da de vurderes ikke at ligge i tilknytning til beboelsen. Overdækningen bygges sammen med eksisterende udhus og bliver samlet over 50 m² og kræver derfor landzonetilladelse.

Landzonetilladelse

Kommunen har ikke sendt ansøgningen om landzonetilladelse til orientering hos dine naboer. Vi vurderer, at det ansøgte projekt er af underordnet betydning for naboerne i området, jævnfør planlovens § 35, stk. 5, fordi udhus og overdækning har ligget der i mange år og drivhuset ligger afskærmet af beplantning og byggeri.

Planmæssige forhold

Ejendommen er ikke omfattet af kommuneplanramme eller lokalplan.

Landzonebestemmelserne skal virke for gennemførelsen af Kommuneplan 2023-2035. I denne landzonetilladelse er der foretaget konkrete vurderinger i kommuneplanens retningslinjer, som er relevante for det ansøgte projekt:

- [2.1.4](#) Kystnærhedszonen
- [2.1.5](#) Geologiske interesser

Se den fulde vurdering på bilag 1.

Bygge- og beskyttelseslinjer

Ejendommen befinder sig inden for 100 m beskyttelseslinje omkring et fredet fortidsminde, i henhold til § 18 i lov om naturbeskyttelse. Dette fortidsminde omhandler Naskærgaard Voldsted, som ligger på matr.nr. 8, Almsted, Notmark og har fredningsnummer 421320.

Formålet med beskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindets værdi som landskabselement. Både den generelle betydning af fortidsmindet i landskabsbilledet og indsyn til og udsyn fra fortidsmindet skal sikres med bestemmelsen. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsmindet, idet der ofte eksisterer særligt mange kulturhistoriske levn i områderne tæt ved de fredede fortidsminder. På denne baggrund må der ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer inden for 100 meter fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende. Sønderborg Kommune kan dispensere fra denne bestemmelse, hvis selve formålet ikke tilsidesættes.

Før kommunen træffer afgørelse, skal Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev have lejlighed til at udtale sig. Jf. Museum Sønderjyllands udtalelse af 12. januar 2026 har museet vurderet at:

Fortidsmindet har meget høj kulturhistorisk fortælle værdi som landskabselement og beretter om det middelalderlige kulturlandskab i den sene middelalder og renæssancen. Voldstedet er således en del af et omskifteligt magtlandskab, hvor herregårde oprettes og nedlægges i stor stil i 1500-tallet.

Ind- og udsynet til og fra fortidsmindet er i dag forstyrret i høj grad af den store træbevoksning, der er på og omkring voldstedet og for overdækningens vedkommende relativt skærmet af det eksisterende hus.

Yderligere er drivets omfang beskedent og ikke højere end de allerede opførte bygninger.

Det er derfor museets vurdering, at de opførte bygninger og påtænkte drivhus ikke vil forringe voldstedets fortælleværdi eller betydning som et vigtigt landskabselement mere end det allerede er sket. For de bygninger, som allerede er etableret, så er evt. arkæologiske lag også allerede forstyrrede. Museet har derfor ingen bemærkninger til det ansøgte.

Se hele udtalelsen fra Museum Sønderjylland på bilag 2.

Undtagelse fra skovbyggelinje

Ejendommen ligger inden for 300 m skovbyggelinje. Da der gives landzonetilladelse til det ansøgte projekt, kræves der ikke dispensation fra skovbyggelinjen, jævnfør naturbeskyttelseslovens § 17, stk. 2, nr. 5.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er: H189 Lilleskov og Troldsmose, der ligger i en afstand af 1260 meter fra ejendommen. På baggrund af projektets karakter vurderer kommunen, at projektet ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter forringer levevilkårene for de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget:

H189 Lilleskov og Troldsmose	
Kode	Udpegningsgrundlag
1014	Skæv vindelsnegl
1166	Stor vandsalamander
1210	Strandvold med enårige planter
1220	Strandvold med flerårige planter
1330	Strandeng
3150	Næringsrig sø
7230	Rigkær
9110	Bøg på mor
9120	Bøg på mor med kristtorn
9130	Bøg på muld
9160	Ege-blandskov
91E0	Elle- og askeskov*

Bilag IV-arter

På baggrund af projektets karakter afvises det, at projektet vil ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i EU-habitatdirektivets bilag IV.

Flagermus

Gamle bygninger og haver med store træer er potentielle yngle- og rastesteder for flagermus. Hvis du opdager flagermus i forbindelse med renovering, nedrivning eller fældning af træer, skal du sikre beskyttelse af flagermusene ved f.eks. ikke at blokere det sted hvor flagermusene flyver ind

og ud, og du kan henvende dig til din lokale afdeling af Naturstyrelsen, som vil hjælpe med at finde en løsning i form af udslusning eller dispensation.

Hvis der er flagermus, skal disse udsleses og nedrivning kan kun ske de første 2 uger i maj eller perioden 15. august til 15. september.

Øvrige forhold

- Forurenet jord - Hvis der under jordarbejdet konstateres en forurening af jorden, skal Sønderborg Kommunes afdeling Vand & Natur underrettes på 88 72 40 84 eller vand-natur@sonderborg.dk, jævnfør § 70 i LBK nr. 282 af 27. marts 2017.
- Fortidsminder - Støder man på arkæologiske levn under anlægsarbejdet, skal Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev Dalgade 7, 6100 Haderslev på 65 37 08 01 eller planer@msj.dk straks tilkaldes, og arbejdet indstilles i det omfang det berører fortidsmindet, jævnfør museumslovens § 27.
- Servitutter - Vi har ikke taget stilling til, om projektet overholder eventuelle servitutter, deklarationer og kendelser, der påhviler ejendommen.

Øvrige tilladelser

Når klagefristen er udløbet, kan byggetilladelse udstedes, hvis du har sendt et fyldestgørende projekt til Byg & Bolig. Hvis du har spørgsmål til byggetilladelsen, kan du ringe til os på telefon 88 72 40 82 eller kontakte os via mail på byg-bolig@sonderborg.dk.

Klagevejledning

Der er mulighed for at klage over kommunens afgørelse efter planloven til Planklagenævnet og kommunens afgørelse efter naturbeskyttelsesloven til Miljø-og Fødevareklagenævnet i en 4 ugers periode, efter tilladelsen er offentliggjort på kommunens hjemmeside, jævnfør klagevejledningen sidst i dette brev.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klageperioden er udløbet.

Ønsker du at klage, skal klagen være indgivet til klageinstansen senest den 4. marts 2026.

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte mig.

Venlig hilsen

Astrid Plauborg Kaad

Telefon 27905452

aska@sonderborg.dk

Bilag 1

Landskab

Retningslinje	Kommunens vurdering
2.1.4 Kystnærhedszonen Kystnærhedszonen skal friholdes for yderligere bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af placering ved kysten. Mulighederne for placering uden for kystnærhedszonen skal belyses i nødvendigt omfang.	Der er ikke afsøgt alternative placeringer uden for kystnærhedszonen, da der er tale om lovliggørelser samt opførelse af drivhus indenfor et haveanlæg, som anvendes af ejendommens beboere.
2.1.5 Geologiske interesser Geologiske profiler i kystklinter og råstofgrave bør holdes åbne og tilgængelige. Landskabsformer, blotlagte geologiske profiler mv., som tydeligt viser landskabets geologiske tilblivelse, bør bevares og holdes synlige uden skæmmende eller slørende beplantning og bebyggelse. Landskabsformer og blottede profiler mv., som særlig tydeligt afspejler landskabets opbygning og de geologiske processer, bør bevares og beskyttes.	Haveanlægget, hvor bygningerne etableres/er etableret, ligger ud til et småbakket område, som kendetegner det østalske landskab. Da der ikke inddrages nyt areal til projektet og bygningerne er af begrænset højde, vurderer Sønderborg Kommune, at byggeriet vil have lav til ingen negativ påvirkning på de geologiske interesser i området.

Den fulde beskrivelse kan tilgås på linket, som angiver nummeret, på retningslinjen.

Bilag 2

MUSEUM SØNDERJYLLAND | VIDEN OG SAMLINGER | ARKÆOLOGI
ARKÆOLOGI HADERSLEV | DALGADE 7 | DK-6100 Haderslev | T +45 65 370 801
PLANER@MSJ.DK

Sønderborg Kommune
Teknik, miljø og bæredygtighed - Byg & Bolig

Att.: Astrid Plauborg Kaad

Dato: 12.01.2026

Museum Sønderjylland - Arkæologi | Sagsnr.: 26/7895

Kulturhistorisk udtalelse i henhold til lov om naturbeskyttelse § 18 vedr. lovgivning af opført udhus og overdækning samt opførelse af drivhus på Gyden 11, Fynshav, 6440 Augustenborg inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen af det beskyttede middelalderlige voldsted Naskærgaard Voldsted (fredningsnr.: 4213:20, sb. 116 Notmark Sogn)

Museet har på anmodning fra Sønderborg Kommune vurderet det ansøgte anlægsarbejde i forhold til naturbeskyttelsesloven § 18.

Sønderborg Kommune anmoder en kulturhistorisk udtalelse på følgende på adressen Gyden 11, Fynshav, 6440 Augustenborg på matr. matr.nr. 57, Almsted, Notmark (uddrag fra medsendt høringsmateriale):

1. *"Der søges om tilladelse til at opføre et sekskantet drivhus på 8,4 m² med en kiphøjde på 2,42 m og en sidehøjde på 1,8 m. Materialer vil være glas i aluramme.
Drivhuset placeres 2,5 m fra skel ud mod åben mark ved siden af et udhus.*
2. *Der søges om lovgivning af udhus på 13 m² med målene:
Bredde 3 m
Længde 4,3 m
Højde 3 m faldende til 1,9 m

Udhuset er placeret ca. 30 m fra beboelsen.*
3. *Der søges om lovgivning af overdækning på 12 m² med målene
Bredde 3 m
Længde 4 m
Højde 2,5 m

Overdækningen er placeret op ad eksisterende udhus."*

Byggeriet etableres/er etableret i en afstand af hhv. 48 meter (udhus) til ca. 71 meter (overdækning) fra fortidsmindets fod.

Naturbeskyttelsesloven § 18:

Lovens hovedformål er: "at sikre fortidsminderne værdi som landskabselementer. Både den generelle betydning af fortidsminderne i landskabsbilledet, indsyn til og udsynet fra fortidsminderne skal sikres med bestemmelsen. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsminderne, idet der ofte er særlig mange kulturhistoriske levn i områderne tæt ved de fredede fortidsminder." (Miljøstyrelsens Vejledning nr. 62 om bygge- og beskyttelseslinjer, december 2022, side 37). Kun i særlige tilfælde kan der dispenseres fra loven.

Beskrivelse af fortidsmindet

Det beskyttede fortidsminde Naskærgaard Voldsted er et middelalderligt voldsted.

Voldstedet består af (uddrag af fredningsteksten) "*en lav banke, uregelmæssig firkantet, ca. 60 x 70 m, der ligger i plan med det omgivende terræn, og kun adskilles fra dette ved en 3 - 4 m bred grav, for størstedelen tør, omend sumpet. I vest har graven karakter af en vandfyldt dam på indtil ca. 15 m's bredde. Denne dam afvandes ved en reguleret bæk, der løber østover som en smal rende i den sydlige voldgravs bund og udmunder i det lave engdrag øst for voldstedet.*

Banken er stærkt bevokset med løvtræer og krat. I dens nordøsthjørne findes en lav kantvold."

Terrænet falder drastisk ned mod voldstedet, der således ligger ca. 5-7 meter under den aktuelle matrikels kote.

Naskærgaard Voldsted ligger nord for gården Naskærgård syd for Fynshav. Selve gården Naskærgård nævnes første gang i skriftlige kilder i 1565 som værende en adelig gård ejet af Reimer Sehested. Senere – allerede i år 1600 - indlemmes gården som fæstegård under Søbo og endeligt omdøbt Rumohrsgård efter Hertug Hans d. Yngre overtager det i 1600 (Trap *Danmark* 5. udgave, Åbenrå-Sønderborg amter, bd. X,3, København 1967, s. 1277ff og *Fra Als og Sundeved* bd. XI, Sønderborg 1936, s. 55f).

Voldstedets præcise datering er ikke mulig at udrede, men voldstedets form og placering tyder på en opførelse i senmiddelalder og den firkantede banke og grave minder om såkaldte herregårdspladser. At Naskærgård ikke bliver til en større herregård, men blot en almindelig fæstegård, skyldes at ejerne på Søbo/Rumohrsgård trods mange besiddelser på Als ikke havde behov for endnu en herregård. Rumohrsgård fungerede som hovedsæde.

Yderligere viser Naskærgård også, hvorledes herregårdslandskabet har set ud på Als i senmiddelalderen. I perioden 1490-1600 nævnes omkring 20 herregård, hvoraf ca. halvdelen har eksisteret stabilt gennem hele perioden, f.eks. Gammelgård, Helvedgård og Søbo. Resten er blevet nedlagt undervejs (Porskrog Rasmussen, *Hertuggodser – Storgodssamfund på Als og Sundeved fra 1500-tallet til 1800-tallet*, Sønderborg 2016, s. 23-24).

Museets vurdering

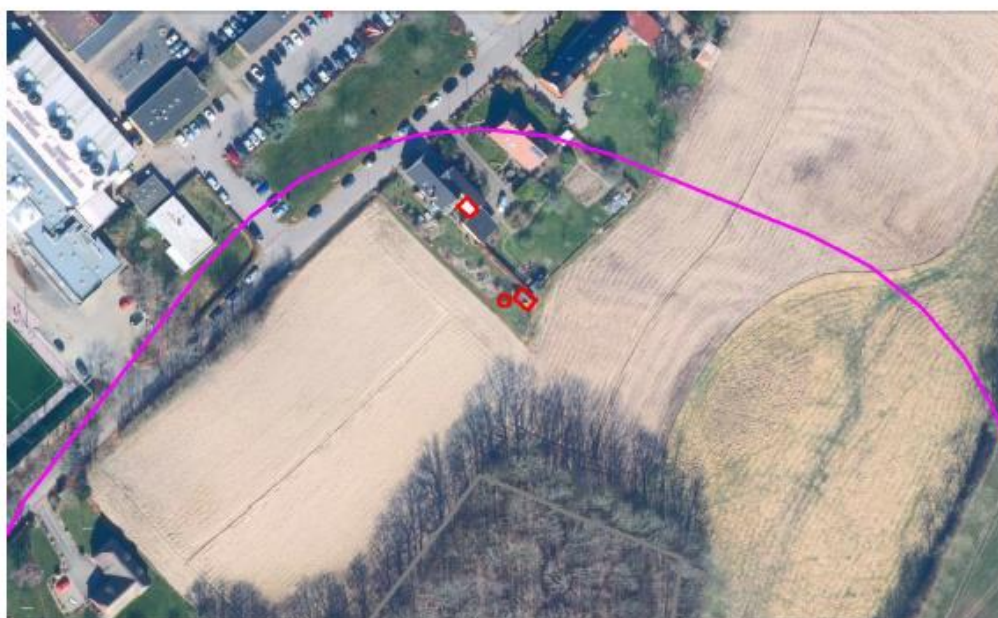
Fortidsmindet har meget høj kulturhistorisk fortællerværdi som landskabselement og beretter om det middelalderlige kulturlandskab i den sene middelalder og renæssancen. Voldstedet er således en del af et omskifteligt magtlandskab, hvor herregårde oprettes og nedlægges i stor stil i 1500-tallet.

Ind- og udsynet til og fra fortidsmindet er i dag forstyrret i høj grad af den store træbevoksning, der er på og omkring voldstedet og for overdækningens vedkommende relativt skærmet af det eksisterende hus. Yderligere er drivets omfang beskedent og ikke højere end de allerede opførte bygninger.

Det er derfor museets vurdering, at de opførte bygninger og påtænkte drivhus ikke vil forringe voldstedets fortælleleværdi eller betydning som et vigtigt landskabselement mere end det allerede er sket. For de bygninger, som allerede er etableret, så er evt. arkæologiske lag også allerede forstyrrede. Museet har derfor ingen bemærkninger til det ansøgte.

Med venlig hilsen

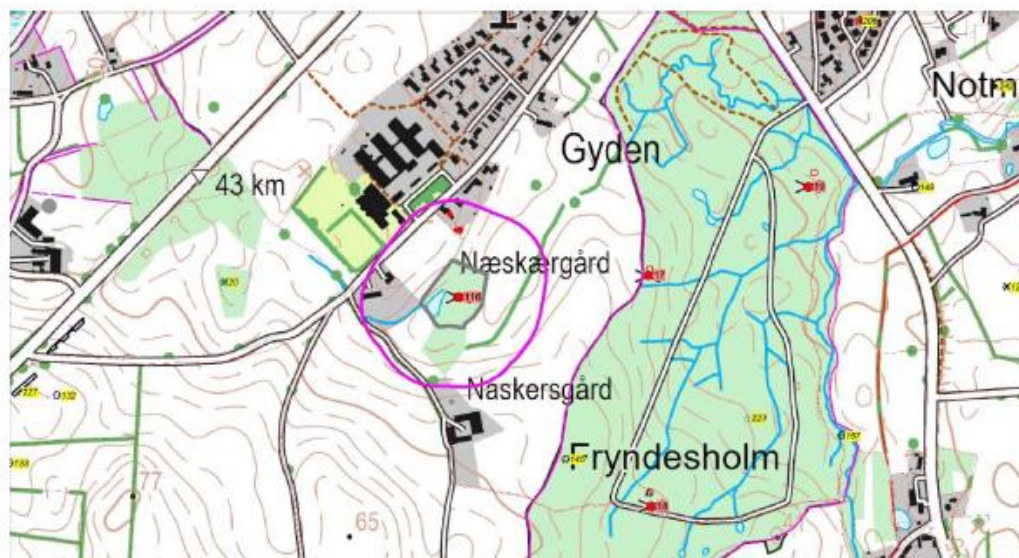
METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR |
ARKÆOLOGI
D +45 65 37 08 32
M +45 21 66 92 64
MESR@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

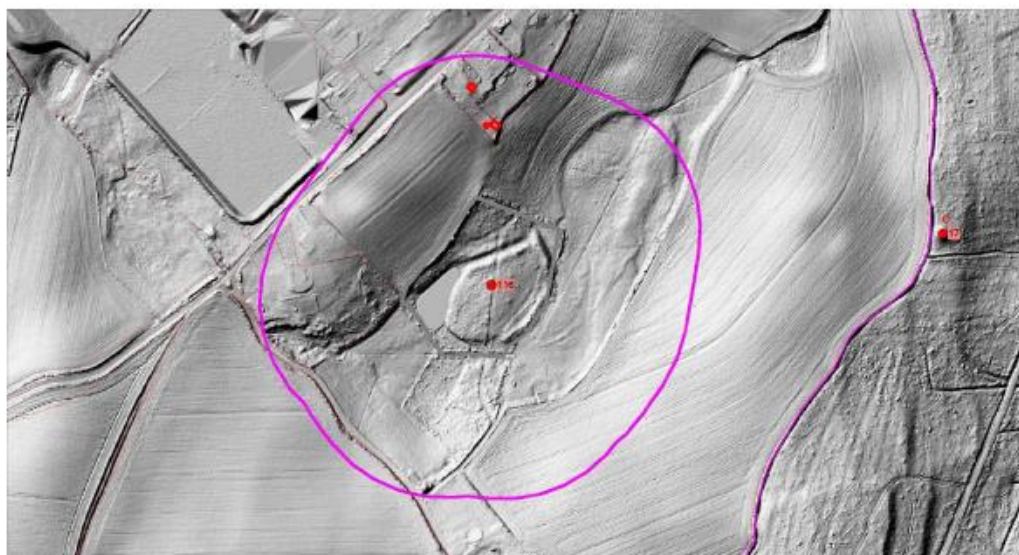
Oversigt over udhus, overdækning og drivhus på Gyden 19, 6440 Augustenborg markeret med rød kontur. Med lilla kontur er 100 meter beskyttelseslinjens udstrækning markeret. Med grå streg er fortidsmindet markeret. Ortofoto fra 2022.

Oversigt over udhus, overdækning og drivhus på Gyden 19, 6440 Augustenborg markeret med rød kontur. Med lilla kontur er 100 meter beskyttelseslinjens udstrækning markeret. Med grå streg er fortidsmindet markeret. Ortofoto fra 2022.

Oversigt over udhus, overdækning og drivhus på Gyden 19, 6440 Augustenborg markeret med rød kontur. Med lilla kontur er 100 meter beskyttelseslinjens udstrækning markeret. Med grå streg er fortidsmindet markeret. Aktuelt 4 cm kort.

Oversigt over udhus, overdækning og drivhus på Gyden 19, 6440 Augustenborg markeret med rød kontur. Med lilla kontur er 100 meter beskyttelseslinjens udstrækning markeret. Med grå streg er fortidsmindet markeret. Danmarks Højdemodel. Terrænmodel.

Kopi til:

Danmarks Naturfredningsforening: dnsoenderborg-sager@dn.dk

Dansk Botanisk Forening: dbf.oestjylland@gmail.com

Dansk Sportsfiskerforbund: sydoestjylland@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Kano og Kajak forbund: miljoudvalg@kano-kajak.dk

Dansk forening for Rosport: dffr@roning.dk

Dansk Ornitologisk Forening, lokal: soenderborg@dof.dk

Dansk Fritidsfiskerforbund: teamstr@gmail.com

Friluftsrådet: soenderborg@friluftsraadet.dk

Landwirtschaftlicher Hauptverein, Tinglev: lh@lh.dk

Miljøstyrelsen: mst@mst.dk

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø: mail@sgav.dk

Naturstyrelsen i Sønderjylland: sdj@nst.dk

Sønderjysk Familielandbrug: dsh@lrs.dk

Museum Sønderjylland: planer@msj.dk

Spiras: spiras@spiras.dk

Slots- og Kulturstyrelsen: post@slks.dk

Afdeling Byg & Bolig, Sønderborg Kommune: byg-bolig@sonderborg.dk

Klagevejledning planloven og naturbeskyttelsesloven

Der er mulighed for at klage over kommunens afgørelse i en 4 ugers periode, efter tilladelsen er offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside.

Afgørelser efter planlovens § 35, stk. 1 kan påklages til Planklagenævnet efter reglerne i planlovens § 58, stk. 1, nr. 1.

Rettidig klage over en landzoneafgørelse har opsættende virkning, medmindre Planklagenævnet konkret bestemmer andet, jf. planlovens § 60 a, stk. 2.

Dispensation i henhold til § 65, i lov om naturbeskyttelse kan påklages til Miljø-og Fødevarerklagenævnet efter reglerne i kap. 12 - §§ 78-88.

Klageberettigede er alle med retlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er også landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen som formål. Disse foreninger og organisationer kan klage på betingelse af at foreningen eller organisationen har vedtægter og love, som dokumenterer dens formål, og at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. planlovens § 59.

Du klager skriftligt via Klageportalen. Kommunen henviser til vejledningen om klageprocessen på Nævnenes Hus' hjemmeside:

Planklagenævnet

<https://naevneneshus.dk/naevnsoversigt/planklagenaeavnet/vejledning/>

Miljø- og Fødevarerklagenævnet

<https://naevneneshus.dk/naevnsoversigt/miljoe-og-foedevareklagenaeavnet/vejledning/>

Nævnenes Hus opkræver et gebyr for behandling af klagen. Gebyret er på 900 kr. for privatpersoner og på 1800 kr. for virksomheder og organisationer.

Nævnenes Hus skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du mener, der er særlige forhold, der gør, at du trods vejledning ikke kan forventes at kunne anvende klageportalen, kan du eller din eventuelle repræsentant sende en begrundet anmodning om fritagelse for brug af klageportalen til Nævnenes Hus via mail på nh@naevneneshus.dk

En ansøgning om fritagelse bedes du orientere kommunen om.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge planlovens § 62, stk. 1, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.